

1 A kutatás témája, hipotézisei és célkitűzései

1.1 A kutatás célja és háttere

A hat nyugat-balkáni állam¹ esetében az Európai Unió egy olyan posztkonfliktusos térség integrálása mellett kötelezte el magát, amelynek politikai, gazdasági, és társadalmi átalakulási folyamata még nem fejeződött be. Kutatásom egyik kezdő motivációját tehát az adta, hogy az Európai Unió „transzformatív” erejét vizsgáljam olyan országok esetében, amelyek még mindig a bővítési folyamat részesei. Kutatásom alapjául az a kérdés szolgált, hogy vajon a délszláv válságot követően az EU tagság, mint potenciális perspektíva, mennyire segítette a balkáni államok közötti megbékélést és fejlődést. Egy másik aspektusból közelítve pedig az is foglalkoztatott, hogy vajon mik az okai annak, hogy a Balkán esetében ilyen mértékű elhúzódó bővítési folyamatnak lehetünk szemtanúi.

Jelen kutatás ebből kifolyólag az európai uniós csatlakozási folyamat eddigi *politikai* hatásait és a csatlakozási folyamatot nehezítő tényezőket kívánta feltárni. Tekintettel arra, hogy vizsgálatomat politikatudományi megközelítésből végeztem, elsősorban az európaizációs folyamattal és a demokratikus konszolidációval kapcsolatos kérdések foglalkoztattak.²

A Nyugat-Balkán politikai kihívásainak kutatása nem csak azért fontos, mert a régió Közép-Európa, s így Magyarország közvetlen környezetében terül el, hanem azért is, mert ez a térség Európa szerves részét képezi.

1.2 A kutatás szűkebb témája és célkitűzése

Az Európai Unió szerepe a balkáni térségben a daytoni békeszerződés aláírását (1995) követően folyamatosan növekedett. Míg a délszláv háború lezárásában, s az azt követő békefenntartásban fontos szerepe volt a NATO-nak és az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ), addig a kilencvenes évek közepéig (több okból kifolyólag) az Európai Unió csupán marginális szerepet töltött be a térségben. Az Egyesült Államok visszább vonulását követően azonban Európa vette át a stafétabotot és vált meghatározó külső aktorrá a Balkánon, így lett a demokratikus és európai értékek legfőbb közvetítője. Az Unió a kilencvenes évek végére rájött, hogy nem elég

¹ A Nyugat-Balkán államainak az alábbi hat ország tekinthető: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Macedónia, Montenegró és Szerbia.

² Az elemzés nem terjedt ki Albániára és elsősorban a szláv országokkal foglalkozott.

„csupán” stabilizálni a Balkánt, hanem azt integrálnia is kell. Az erről szóló „európai perspektívát” végül a 2003-as szaloniki Európai Tanács ülésen kapták meg a térség államai. A tagsági perspektíva megadását követően világossá vált, hogy az EU elkötelezte magát abban, hogy integrálja a Nyugat-Balkánt. (Illés 2010, 101)

Amióta a térség uniós tagsági perspektívát kapott, a hat nyugat-balkáni ország elsőszámú külpolitikai prioritása az európai uniós³ csatlakozás lett. Az uniós tagságért „cserébe” az egyes országoknak teljesíteniük kell a csatlakozási feltételeket. Ez a feltételrendszer egyfelől a koppenhágai kritériumokra épül, amely fontos „maradéka” a közép-európai bővítési körnek. Azonban újdonságként jelentkezik az is, hogy a román és bolgár csatlakozási folyamat tanulságaként már egy sokkal szigorúbb feltételrendszernek kell megfelelniük a csatlakozni kívánó országoknak. Ezt a szigorított feltételrendszert Horvátország 2013-ban sikerrel teljesítette. A nyugat-balkáni bővítési stratégia keretrendszerét a stabilizációs és társulási folyamat (SAP), valamint a stabilizációs és társulási megállapodások (SAA) jelentik.

Tekintettel a háborús múltra, az Unió különös figyelmet szentel a koppenhágai „plusz” kritériumoknak is. Ezek elsősorban a bilaterális és regionális konfliktusok megoldását írják elő, valamint olyan speciális feltételeket, mint például az ICTY⁴-al való együttműködés az érintett országok esetében. Mindezek mellett át kell venniük a közösségi vívmányokat (EU acquis), továbbá teljesíteniük kell a madridi kritériumokat is, ami adminisztratív struktúrák fejlődését írja elő. Ezen felsorolások teljesítése mellett további fontos feltétele az uniós tagságnak az, hogy az Európai Uniónak képesnek kell lennie arra, hogy új tagállamokat fogadjon be. Ez azt jelenti, hogy minden egyes jövőbeni bővítés függ majd az Európai Unió abszorpciók kapacitásától is (Lőrinczné, 2012, 138, Európai Bizottság 2016, EUR-Lex 2016, BiEPAG 2014, 7-8).

1.3 A disszertáció hipotézisei

A Nyugat-Balkán országai a 2003-as szaloniki európai tanácsi ülésen kaptak perspektívát az uniós tagságra, ám az elmúlt tizenöt évben csak Horvátország tudott csatlakozni az Európai Unióhoz. A horvát csatlakozást követően ma az alábbi hat ország számít a Nyugat-Balkán régió részének: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Macedónia, Montenegró és Szerbia. E hat ország közül jelen állás szerint csak Montenegró és Szerbia folytatnak csatlakozási

³ Továbbá Szerbia kivételével a NATO csatlakozás is.

⁴ International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

tárgyalásokat, s a legpozitívabb előrejelzések szerint is 2025-ben csatlakozhatnak leghamarabb az Európai Unióhoz.

Tekintettel arra, hogy az elmúlt időszakban több hazai kutatás is európai uniós csatlakozási szempontból elemezte a balkáni államokat, szükségszerűnek éreztem azt, hogy kutatásomban a csatlakozási folyamat azon elemeivel foglalkozzak, amelyek a csatlakozási feltételek politikai aspektusait vizsgálják. Továbbá, mivel a korábbi kutatások kevésbé érintették ezt a területet, kitértem azokra a tényezőkre is, amelyek az Unió számára jelentenek kihívásokat a balkáni bővítés tekintetében. Fontos hangsúlyozni azt, hogy az elmúlt tizenöt év arra is ösztökélte az Uniót, hogy átgondolja bővítési stratégiáját, valamint világossá vált az is, hogy Brüsszelnek fontos szerepe van a máig fennálló regionális és bilaterális konfliktusok kezelésében.

A disszertáció elemzési része mindezekből kifolyólag a csatlakozási feltételek politikai kritériumaira és elemeire, a demokrácia állapotára, valamint az Európai Unió úgynevezett „abszorpciós” kapacitására fókuszált. Az elemzés időkerete a 2003 (amikor az EU tagsági perspektívát kínált) és 2018 (amikor az EU megújította ezt a perspektívát) közötti időszak.

Mindezek alapján a disszertáció az alábbi hipotéziseket fogalmazta meg:

H1: A csatlakozási feltételek teljesítése nem lehetséges a demokratikus konszolidáció végbemenetele nélkül. Ezért az Európai Uniónak nagyobb figyelmet kell szentelnie erre a területre.

H2: Az Európai Uniónak továbbra is fontos közvetítő szerepet kell játszania a térségben jelenlévő (regionális, bilaterális, vagy országos) politikai konfliktusok megoldásának érdekében.

H3: Az uniós bővítési stratégiának jobban kell reflektálnia a régió speciális problémáira.

A disszertáció három olyan esetet vizsgált, amely a fenti megállapításokat és a hipotéziseket is alátámasztja. Fontosnak tartom hangsúlyozni azt, hogy a disszertáció nem országtanulmányokat végzett, hanem esettanulmányokon keresztül kívánta bemutatni a csatlakozási folyamat nehézségeit. Az esettanulmány, mint elemzési forma lehetővé tette a csatlakozási folyamat nehézségeinek mélységi bemutatását. A disszertáció nem tért ki mind a hat nyugat-balkáni ország vizsgálatára. Ennek elsősorban terjedelmi, valamint kapacitásbeli indokai vannak. Tekintettel arra, hogy kutatásom során három országban volt lehetőségem

helyszíni kutatásokat végezni, a három esettanulmány Szerbiát, Macedóniát és Bosznia-Hercegovinát vizsgálta.

Mindhárom ország más-más helyet foglal ez az európai uniós integrációs szakaszban.

- Szerbia tagjelölt állam, amely már csatlakozási tárgyalásokat is folytat, s legjobb esetben 2025-ben válhat az Európai Unió részévé.
- Macedónia régóta tagjelölt állam, ám különböző bel- és külpolitikai nehézségek miatt nem kezdhette meg a csatlakozási tárgyalásokat.
- A két előbbi országhoz képest Bosznia-Hercegovina csupán potenciális tagjelölt államnak számít, vagyis az ország még nem hivatalos tagjelölt állama az Európai Uniónak.

2 Alkalmazott elmélet és módszertan

Az elméleti és módszertani megközelítésekkel kapcsolatban kihívást jelentett az, hogy a disszertáció témaköre multidiszciplináris vizsgálatot követelt meg. A politikatudomány mellett így fontos szerepe volt a történeti, jogi, valamint az Európa-tanulmányokhoz, vagy éppen a nemzetközi kapcsolatokhoz fűződő tudományágaknak is.

- A nemzetközi kapcsolatok és Európa-tanulmányok, mint diszciplína alkalmazása lehetővé tette az EU és a Balkán közötti kapcsolatok alakulásának bemutatását és a bővítési stratégia fejlődését.
- A történeti módszer szűkebb értelemben 2003-tól, tágabb értelemben pedig már 1995-től, a daytoni békétől kezdődően mutatta be az EU és a Balkán kapcsolatát.
- A regionális együttműködések megértéséhez pedig szükséges volt a regionalizmus kérdéseire is kitérni. Mindezek mellett a geopolitikai és biztonságpolitikai aspektus is (ugyan csak marginálisan) szerepet kapott.
- A módszertan szempontjából azonban az összehasonlító politikának volt a legfontosabb szerepe. A komparatív módszertan a disszertáció mindkét felében jelen volt.

Mivel dolgozatomban központi szerepet kapott az integrációs folyamat hatásainak a vizsgálata, nélkülözhetetlen az európaizáció és a demokratizáció folyamatainak az áttekintése.

2.1 Európaizáció

Az EU bővítéseivel és annak hatásaival foglalkozók körében az „európaizáció” a volt keleti blokk csatlakozásának idejétől a fogalom új értelmet is nyert: az európaizáció egyfajta szinonimájává vált a csatlakozási feltételek teljesítésének, s ezáltal az „európai normák” átvételének. A kilencvenes években, amikor elindultak a csatlakozási tárgyalások a közép-európai országokkal, egyes szerzők a csatlakozási folyamatnak a tagjelölt országokra gyakorolt politikai, gazdasági, társadalmi és jogi hatásokat kezdték el vizsgálni. (Lynggaard, Löfgren és Manners 2015, 4-7)

Mivel az európai uniós tagság egy szigorú feltételrendszerhez kötött folyamat teljesítésének végeredménye, kijelenthető, hogy az európaizáció egy fentről lefelé (top-down) irányuló folyamatnak értelmezhető ebben a kontextusban. (Radaelli 2003, 30, Koller 2019)

A csatlakozási folyamat aszimmetrikusságát a feltételek mellett tovább erősítette az a tény, hogy az Európai Uniónak (leginkább az Európai Bizottságnak) fontos szerepe keletkezett a folyamat előrehaladásának ellenőrzésében (monitoring capacity).

Az európaizációnak alapvetően két iránya ismert: a top-down és a bottom-up. Az első eset a fentről lefelé irányuló folyamatot jelenti, ebben az esetben az EU intézményi és szakpolitikai normáit tölti le a csatlakozni kívánó állam. Az európaizációt így lehet nemcsak fentről lefelé, hanem lentől felfelé irányuló folyamatként is értelmezni. Ez azt jelenti, hogy a társadalmi alrendszerben elhelyezkedő alsóbb szintek is „európaizálódhatnak.” A „bottom-up” európaizáció klasszikus esetben azt jelenti, hogy tagállami normák válnak az Európai intézményrendszer részeivé. Ebből kifolyólag megállapítható, hogy a balkáni bővítést inkább az első típusú, vagy is a top-down európaizáció írja le. (Koller, Az európaizáció konceptuális és elméleti kérdései 2019)

Schimmelfennig és Sedelmeier definíciója szerint az európaizáció nem más, mint egy olyan folyamat, amelyben az államok az uniós szabály- és értékrendszerekhez alkalmazkodnak.⁵ A folyamat elemzéséhez azonban nem elegendő az intézményi és szakpolitikai szféra kizárólagos vizsgálata, hanem figyelembe kell venni a politikai szférára érkező hatásokat is, amely részének a politikai szereplők (pártok, politikusok, az állampolgárok, vagy akár a politikai kultúrára gyakorolt hatások) tekinthetők.

Le kell továbbá szögezni azt is, hogy a bővítési folyamat, s így az európaizáció balkáni hatásainak vizsgálatát nehezíti, hogy egy jelenleg is zajló folyamatról van szó, amelynek nem ismert a végső kimenete.

2.2 Demokratizáció vagy demokratikus konszolidáció

Az európai uniós csatlakozási kritériumok egyik fontos előfeltétele, a demokratikus politikai rendszer megléte. A demokrácia megfelelő működéséhez azonban nemcsak az intézmények kiépülése szükséges, hanem a rendszer konszolidációja is elengedhetetlen feltétel. Emiatt fontos megérteni a demokratikus átmenet, demokratizáció és demokratikus konszolidáció fogalmakat.

⁵ Lásd: Frank Schimmelfennig és Ulrich Sedelmeier (szerk.): The Europeanization of Central and Eastern Europe. Cornell University Press Cornell University Press. 2005

A „*demokratizáció*” egy olyan folyamatot ábrázol, amelyben hatalomváltás megy végbe és egy korábbi autoriter rendszer demokratikussá válik. (Keil és Perry 2015, 7) Azaz, a folyamat az autoriter rendszer szétesésétől a demokratikus intézmények kialakulásáig vezetnek. Az intézmények kialakulását követően kezdődik a konszolidációs szakasz, ez pedig hozzájárul a demokrácia megfelelő működéséhez. (Starčević-Srkalović 2009, 25-27, O’Donell és Schmitter 1986, 9-11)

A demokratikus konszolidációhoz Linz és Stepan szerint szükséges a 1) rendszer stabilitása, 2) hogy az állampolgárok többsége elfogadja a demokráciát, 3) a kormányzati és nem kormányzati szervezetek is részesei legyenek a döntéshozatalnak, demokratikus intézményi keretek között. (Linz és Stepan 1996, Stojanova 2013, 50-51)

A Nyugat-Balkán országában a 2000-es évek eleje óta a demokráciához szükséges intézményi feltételek ugyan biztosítottak, a konszolidációs folyamat még nem ment végbe.

3 A disszertáció struktúrája és szerkezete

Annak érdekében, hogy a disszertáció reflektálni tudjon a fentebb megfogalmazott hipotézisekre, az értekezés az alábbi struktúra szerint épül fel:

A dolgozat első fejezete ismertette a kutatás célkitűzéseit, az alapfogalmakat, valamint a hipotéziseket.

A második fejezet ismertette azokat a fogalmakat, amelyek az Európai Uniót, mint nemzetközi szereplőt jellemzik. Ez a fejezet ismertette a dolgozat elméleti és módszertani alapjait. A 2.2 alfejezet részletesen bemutatta az európaizáció, mint fogalom evolúcióját és értelmezhetőségét a nyugat-balkáni bővítéssel kapcsolatban.

A 2.3-as alfejezet pedig a demokratizációs folyamat elméleti hátterét ismertette, kitérve olyan módszertani megközelítésekre is, mint a Nations in Transit, az Economist Intelligence Unit, illetve a Bertelsmann Intézet felméréseire.

A dolgozat harmadik fejezete a Balkán földrajzi, történeti és kulturális bemutatásán keresztül megállapította, hogy a Nyugat-Balkán, inkább egy politikai fogalomnak tekinthető, s az idetartozó országok tágabb értelemben a balkáni, vagy a délkelet-európai régió tagjainak tekinthetőek.

A 4-es fejezet az Európai Unió és a Nyugat-Balkán kapcsolatának fejlődését írta le.

Az 5-ös fejezet bemutatta az Unió által alkalmazott bővítési stratégia fejlődését.

A hatodik fejezet részletesen elemezte a bővítési folyamat kihívásait.

A hetedik, nyolcadik és kilencedik fejezetek az esettanulmányokon keresztül igazolták a disszertáció hipotéziseit.

Az utolsó, tizedik fejezet pedig összefoglalta a kutatás legfontosabb eredményeit.

4 Az esettanulmányok

4.1 Demokratikus konszolidáció folyamatának vizsgálata Szerbiában

A Szerbiával foglalkozó esettanulmány a demokratikus konszolidációs folyamatot vizsgálta 2000 (az év amikor Slobodan Milošević megbukott) és 2017 (az év, amikor Aleksandar Vučićot köztársasági elnöknek választották) között. Ez az esettanulmány bizonyította az első számú hipotézist.

4.2 Politikai és intézményi válság Macedóniában

A második esettanulmány a macedón politikai és intézményi válságot mutatta be. Az esettanulmány körüljárta az állam „fogságba esésének” jelenségét (state capture), és tárgyalta az Európai Unió mediátor szerepét a politikai válság idején. Ez az esettanulmány bizonyította a második számú hipotézist.

4.3 Az államiság kérdésének problémája Bosznia-Hercegovinában

Szerbiához és Macedóniához viszonyítva Bosznia különleges szerepben van, hiszen minden tekintetben le van maradva az európai integrációs folyamatban. Az esettanulmány feltárta, hogy ennek okai többek között azok a befagyott konfliktusok, amelyeket az ország a daytoni rendszer keretében örökölt. A jelenlegi helyzet nemcsak nem teszi lehetővé az európai uniós csatlakozási tárgyalások megkezdését, de súlyos kihívás elé állítja az állami működést is. Az esettanulmányon keresztül azt mutatta be, hogy az Európai Uniónak a csatlakozási feltételek megszabása mellett milyen folyamatokban kellene kezdeményező szerepet vállalnia. Ez az esettanulmány válaszolta meg a harmadik számú hipotézist.

5 A kutatás következményei és eredményei

A kutatásomban megállapítottam, hogy a nyugat-balkáni országok számára nehézséget jelent a csatlakozási feltételek teljesítése, és ebből a szempontból kihívást jelent az, hogy a demokratikus és európaizációs folyamatok jelenleg is zajlanak. Mindezek mellett különböző külső és belső tényezők az Unió számára nem teszik lehetővé, hogy a közeljövőben új tagállamokkal bővüljön.

Az Európai Unió és a Nyugat-Balkán közötti kapcsolatok alakulásának áttekintését követően elmondható, hogy a csatlakozási feltételek 2007 óta jelentősen megszigorodtak. Az elhúzódó integráció azonban kérdőjeleket támasztott a folyamat hitelességével és hatékonyságával kapcsolatban. (Balázs 2016, 287) Ennek érdekében az Európai Unió fontosnak érezte, hogy megújítsa, és ismét hangsúlyozza elköteleződését a régió irányába. Ennek alátámasztására, 2018 februárjában Johannes Hahn, bővítésért felelős uniós biztos bemutatta a „A credible enlargement perspective for and enhanced EU engagement with the Western Balkans” c. uniós dokumentumot. Az említett dokumentum kijelenti, hogy a bővítési folyamat továbbra is az egyes tagállamok egyéni érdemei szerint fog tovább haladni, s ezek alapján Montenegró és Szerbia 2025-ben akár csatlakozhatnak is az Európai Unióhoz. Ehhez azonban fontos, hozzátenni, hogy az Uniónak is készen kell állnia arra, hogy új tagállamokkal bővíthessen. (Európai Bizottság, 2018)

Az esettanulmányok igazolták a dolgozatban feltett három hipotézist. Ezek alapján a disszertáció megállapította, hogy

- 1) A demokratikus konszolidáció fontos eleme a bővítési folyamatnak. A demokrácia konszolidálódása nélkül ugyanis a tagjelölt államok nem képesek teljesíteni a koppenhágai kritériumok politikai elemeit. Ez az állítás Szerbia demokratikus fejlődésén keresztül került bemutatásra.
- 2) A macedón politikai válság példája annak, mennyire fontos, hogy az Unió részt vegyen a politikai konfliktusok megoldásában. Az Unió macedóniai szerepvállalása fontos eredményeket hozott, ám figyelnie kell arra, hogy az elért eredmények tartósak (és adott esetben példaértékűek) legyenek.
- 3) Ugyanakkor az integrációs folyamat lassúsága a bővítési stratégia újragondolását irányozta elő. Az új bővítési stratégiának így már nemcsak a csatlakozási kritériumokat kell előírnia, hanem megoldást kell javasolnia az olyan különleges kihívásokra is, amelyek például Bosznia-Hercegovinában jelen vannak.

Mindezek mellett a disszertáció feltárta azokat a belső és külső kihívásokat is, amelyek jelenleg nem teszik lehetővé, hogy az Európai Unió új tagállamokkal bővídjön.

6 Felhasznált irodalom és a kutatás háttere

A disszertáció elkészítéséhez fontos támpontot jelentettek a vonatkozó európai uniós dokumentumok, mint például az Európai Bizottság éves szinten kiadott országjelentései, az uniós szerződések, vagy egyéb, a Balkán és bővítés szempontjából kulcsfontosságú dokumentumok. Primer forrásként tudtam felhasználni a vizsgált országok alkotmányait és vonatkozó törvényeit is.

Szekunder forrásként áttekintettem és forrásként használtam fel a témával foglalkozó igen széles nemzetközi, valamint az egyre gyarapodó hazai forrásokat. Így felhasználtam a nemzetközi és hazai kutatóközpontok által publikált tanulmányokat, elemzéseket. Ezek közül kiemelkedik a Florian Bieber által vezetett Balkans in Europe Policy Advisory Group (BiEPAG), a Bertelmans Stiftung elemzései, vagy például a Freedom House felmérések. A térséggel és a témával foglalkozó nemzetközi szerzők közül forrásként idéztem többek között Tanja Börzel, Michael Coppedge, Björn Hettne és Fredrik Söderbaum, Kennet Lynggaard, Karl Löfgren, Ian Manners, David Phinnemore, valamint Frank Schimmelfennig és Ulrich Sedelmeier munkáit.

A hazai szakértők közül munkám elkészítésében sokak segített, hogy hivatkozni tudtam (többek között) Kemenszky Ágnes, Koller Boglárka, Hajdú Zoltán, Illés Iván, Lőrinczné Dr. Bencze Edit, Ördögh Tibor, és Dr. Póka Ferenc korábban publikált munkáira.

Tekintettel a nyugat-balkáni és az európai uniós politikai események gyakori változásaira, támaszkodnom kellett az internetes sajtóanyagokra is. Ugyancsak internetes forrásból származnak a dolgozatban használt statisztikai adatok is.

Doktoranduszi éveim alatt szerencsém volt több kutatóúton is részt vennem, így Bosznia-Hercegovinában, Szerbiában, Macedóniában, Montenegróban és Brüsszelben is sikerült a témában jártas, vagy a bővítési folyamatban résztvevő (vagy részt vett) szakértőkkel, diplomatákkal, politikusokkal, uniós tisztségviselőkkel találkoznom. Lehetőségem volt látogatást tenni Magyarország podgoricai, szarajevói és belgrádi nagykövetségein, a Külgazdasági és Külügyminisztérium Nyugat-Balkán Főosztályán, az Európai Unió bosznia-hercegovinai képviselőjén, az Európai Parlamentben, valamint az Európai Bizottságban is.

Ezek mellett több hazai és külföldi konferencián is volt lehetőségem tájékozódni a bővítési folyamat részleteiről. 2017 és 2018 között tagja voltam a Dr. Ördögh Tibor által vezetett Európaizáció a Balkánon Ludovika Kutatócsoportnak is.

Rövid kutatói tanulmányúton vettem részt a Szarajevói Egyetemen és a Belgrádi Egyetemen is. Ezek a kutatóutak lehetővé tették számomra, hogy balkáni oktatókkal és kutatókkal is megoszthassam kutatási elképzeléseimet. Így munkám során fel tudtam használni Uroš Ćemalović és Dušan Spasojević professzorok munkáit is, számos más szerzővel egyetemben (pl Arolda Elbasani, Milica Delević, Senada Šelo Šabić, vagy éppen Mirko Pejanović).

Mindezen tapasztalatok és élmények hozzájárultak ahhoz, hogy megvalósíthassam tudományos elképzeléseimet.

7 A témában megjelent releváns publikációk és konferencia előadások

Magyar nyelven

Braun András: *Lehetőség vagy kritérium? A stabilizáció kérdése a Nyugat-Balkánon.* Mediterrán és Balkán Fórum, 2017

Braun András - Németh Ferenc: *A foglyul ejtett állam: Politikai és intézményi válság Macedóniában.* International Relations Quarterly, Vol. 7. No.4 (2016 Tél)

Braun András: *Szerbia győzött?* International Relations Quarterly, Vol. 7. No.1 (2016 Spring) 5 p.

Braun András: *Európaizáció a Balkánon* International Relations Quarterly, Vol. 6. No.4 (2015/16 Winter) 6 p.

Braun András: *Regionális megállapodások a Nyugat-Balkánon* In "Távol és közel, az elmúlt 25 év területi folyamatai, szerkezetei, intézményei, ahogy az új generáció látja." A IX. Fiatal Regionalisták Konferenciájának előadásai. , szerző: Judit Berkes és Petra Kecskés. Győr: Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola, 2015.

Angol nyelven

Braun András: *Towards an a La Carte Democracy? Challenges of Democratic Consolidation in Serbia.* AJRC-Analyses 2019A01.

Braun András: *Road to Europe: Politics of Montenegro between 2006 and 2016,* International Relations Quarterly, Vol. 7. No.3 (Fall 2016) 7 p.

Braun András: *The Absorption Capacity of the European Union: Obstacles to EU enlargement in the Western Balkans.* Central European Political Science Review. Volume 18, Number 70. 2017

Braun András – Németh Ferenc: *Perspectives and Challenges – The Euro-Atlantic Integration Of The Republic Of Macedonia.* National Security Review 2017. 92-116.

Konferenciák

Magyarország

- Nemzeti Köszolgálati Egyetem . A Balkán államainak politikai kihívásai c. konferencia. 2017. október 13: előadás Macedóniáról.
- Nemzeti Köszolgálati Egyetem. Európaizáció a Nyugat-Balkánon c. konferencia. 2017. május 12: Válságok között (A politikai válság Macedóniában)
- Magyar Politikatudományi Társaság 2016. évi Vándorgyűlése. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Politológia Tanszék. 2016. június 17-18, Esztergom: Elhúzódozó európai uniós integrációs folyamat Macedóniában (A macedón politikai konfliktusok háttere)
- Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam – és Jogtudományi Kar. Kari Doktorandusz Konferencia. 2016. június. 10, Budapest: A Nyugat-Balkán integrációja az Európai Unióba
- Horvátország egy negyedszázada a függetlenségtől napjainkig (1991-2016). Lőrinczné dr. Bencze Edit „Horvátország a függetlenség kikiáltásától az uniós csatlakozásig” című könyvének bemutatója. Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsészettudományi Kar. 2016. május 4
- A Délkelet-Európa Kutatóközpont – és a Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsészettudományi Kar. Európaizáció és válságkezelés a Balkánon. 2016. március 9, Budapest: Európaizáció a Nyugat-Balkánon.
- Budapesti Corvinus Egyetem Nemzetközi Tanulmányok Intézete. 20 éves a daytoni megállapodás. 2015. december 11, Budapest: Regionális megállapodások a Nyugat-Balkánon: lehetőség vagy kritérium?
- Magyar Regionális Tudományi Társaság MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete Nyugat-magyarországi Osztálya Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola. Fiatal Regionalisták IX. Konferenciája. 2015. június 19, Győr: Regionális megállapodások a Nyugat-Balkánon.

Macedón Köztársaság

- School for Politics and Critique 2017, Ohrid. 2017.június 26-30

Lengyelország

- 22nd Annual Conference of Central European Political Science Association. Wroclaw, 14-2017. szeptember 15.

Románia

- Bálványosi Szabadegyetem és Diáktábor, Tusnádfürdő. A Balkán európai perspektívája. 2018. július 27.